

nes, qui in monumentis sunt, audient vocem ejus, et procedent, qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ, qui vero mala egerunt, in resurrectionem judicii; et Luc. 21: *Capillus de capite vestro non peribit*; 1 ad Cor. 15: *Seminatur corpus animale, surget spirituale; seminatur in corruptione, surget in incorruptione*; et Job 19: *In novissimo die de terra surrecturus sum, et rursum circumdabor pelle mea, et in carne mea videbo Deum*. Ubi Gregor., l. 14, c. 27 et sequentib., id late confirmat, et inter alia inquit: *Non recte resurrectio dici potest, ubi non resurgit quod cecidit*. Et eodem modo interpretatur hæc loca Hieronymus, in ep. 61 ad Pammachium, contra errores Joan. Jerosol.; et late Augustinus, 22 de Civit., c. vigesimo secundo et seq., et in Enchirid., c. 84 et sequent., ubi fuse declarat quomodo eadem materia sit futura in corporibus resurgentium; et optime l. 2 de Consolat. mortuorum, ubi id confirmat ex Isaia 26: *Ersurgent mortui, et resurgent qui in monumentis sunt*; et Ezech. 37: *Ossa arida, audite verbum Dei*, etc. Et Fulgentius, l. de Fide ad Petrum, c. 3, ubi dicit, in Christi adventu, a primi hominis corpore, usque ad omnium hominum corpora esse suscitanda, et singula corpora singulis suis animabus esse reddenda. Denique Damasc., l. 4 de Fide, c. 28: *Resurrectionem* (inquit) *dicentes, corporum resurrectionem intelligimus. Resurrectio enim nihil aliud est quam secunda ejus, quod cecidit, resurrectio. Ex quo efficitur ut illud ipsummet corpus, quod interit et dissolvitur, tandem interitus expers, ad vitam rediturum sit*. Similia multa habet Tertullianus in l. de Resurr. carnis; Chrysostomus, variis homiliis de Resurrect., in t. 5; et alii Patres, qui de hoc argumento scripserunt, quorum testimonia in sequentibus attingemus. Itaque, quamvis ille modus imperfectæ resurrectionis, a Durando confictus, concipi possit et intelligi ut possibilis, tamen vera resurrectio, prout Scriptura et Ecclesia de ea loquuntur, identitatem requirit non solum animæ, sed etiam materiæ. Et præter dicta addi potest ratio sumpta ab ordine divinæ justitiæ, ex Dion., c. 7 de Eccles. Hier., p. 1, ubi sic inquit: *Alii vero animabus aliorum corporum conjugia tribuunt, injuriis (ut reor) quantum in se est afficientes corpora, quæ cum sanctis animabus laborarunt, sacrisque retributionibus privantes, quæ ad finem sanctissimi cursus pervenerunt*.

6. *Responsio ad argumenta in oppositum.*—Fundamento Durandi jam satisfactum est;

prima quoque confirmatio expedita est. Ad secundam vero, de primo casu, illo fere argumento utebantur gentes ad eludendam resurrectionem, ut refert Justinus in quæstionibus Græcorum ad Christianos, in fine. Quibus ipse nihil aliud respondet, quam propter has nugas non esse resurrectionem in dubium revocandam, sed spectandam Dei potentiam. Plura vero de eodem argumento scribit Athenagoras, lib. de Resurrectione, ubi dicit, etiamsi quis humanis carnibus vescatur, nunquam illis nutriri, nec eas in se convertere, sed vim nutritivam statim resilire, et id alimentum abjicere. Sed hoc et contra experientiam est et contra rationem physicam, quia naturalis calor naturaliter operatur. D. Thomas ergo, 4, d. 44, q. 1, art. 2, q. 4, ad 3, et 4, et 4 contra Gent., c. 81, respondet, si eadem pars materiæ in duobus hominibus fuerit, illi esse tribuendam, qui eam habuit in sua prima productione; quod si contingit in hoc esse æquales, illi esse tribuendam, qui primus illam habuit. Et hac sola posteriori regula utitur Augustinus supra, citatis locis, dicens eam materiam illi animæ esse tribuendam, quæ primo illam informavit. Quia veluti primum jus in eam acquisivit, et illius facta est propria; quæ vero postea illam habuit, quasi mutuatam illam accepit. Sed imprimis non video quam certa ratione hoc constet, aut cur sola temporis antecessio aliquid majus jus conferat. Præsertim cum fieri possit ut is, qui posterius illam habuit, diuturniori tempore eam possederit; vel certe ut habuerit per generationem et quasi primum sui corporis fundamentum, alius vero solum per nutritionem, ut D. Thomas dixit, in cujus regula illud solum difficultatis occurrit, quia solum attendit rationem physicam, non moralem. Videtur autem etiam esse habenda meritorum ratio. Dicendum ergo videtur, sine speciali miraculo (quod fingendum non est sine fundamento) non posse evenire, ut duo homines in toto vitæ discursu eandem omnino materiam habeant. Quia nullus est qui solis humanis carnibus nutriatur; imo pauci sunt qui aliquando eis utantur in cibum, ac deinde tot sunt rerum transmutationes, ut naturaliter accidere non possit eandem omnino materiæ partem, tam in generatione, quam in nutritione et augmento a duobus hominibus participari. Quocirca, non fingendo aliud miraculum, semper unicuique restituitur saltem illa pars materiæ quæ illius fuit propria, et non alterius hominis. Quod si

fortasse in aliquibus partibus materiæ communicent, et non sufficiant ad utrumque corpus integrum formandum, tunc juxta ordinem divinæ providentiæ et justitiæ, vel dividetur illa materia, vel alteri tota dabitur pro ratione meritorum utriusque; ita ut quoad fieri possit servetur justitia distributiva, et homo accipiat præmium vel pœnam, etiam in ea parte corporis quæ ad bene vel male operandum magis illi cooperata est; alia vero pars materiæ supplebitur aliunde. In quo nihil fit contra veritatem resurrectionis; quia vere resurgit totum quod ceciderat; suppletur autem defectus quos in hominibus esse contingit. Et idem proportionaliter dicendum est, etiamsi fingatur casus in quo aliquis homo nullam materiam habeat, quæ non fuerit alterius hominis. Quia cum materia humani corporis in toto vitæ discursu multa sit, etiam si pars materiæ unius corporis alteri tribuatur, nunquam deerit aliqua alia pars materiæ proprii corporis, ex qua possit hominis resurgens corpus fabricari. Ac denique facile est Deo sua potentia et providentia ita omnia disponere ac distribuere, ut unusquisque vel omnino, vel majori ex parte suum proprium corpus accipiat. Unde vanum est quod Origenes supra interrogabat, an hæc materia sumenda sit ex puerili vel senili corpore; nihil enim hoc refert, dummodo identitas materiæ aliquo modo servetur; reliqua vero Deus disponet, vel prout magis expediet ad reddendum singulis condignum præmium pœnamve, vel prout necessarium fuerit ad communem omnium hominum resurrectionem perficiendam.

7. *Puer, in ægriquo defunctus corpore, resurgere in majori quomodo possit.*—Ex quo etiam facilis est responsio ad aliam partem secundæ confirmationis Durandi, scilicet, quomodo possit resurgere in majori corpore, verbi gratia, virili, qui in parvo et infantili mortuus est. In quo quidam dicunt posse Deum ex quacunque parte materiæ quantumvis minima fabricare corpus magnæ molis et quantitatis, nulla facta additione substantiæ seu materiæ, sed tantum quantitatis et aliorum accidentium. Sicut formavit corpus Evæ ex costa Adæ, in qua exigua portio erat materiæ, et tamen corpus, ex illa formatum, perfectum et completæ magnitudinis fuit. Ita sentit Gregor. Nyssenæus, orat. de Resurr., circa medium; et insinuat Augustinus, ser. 2 de Consolat. mortuorum, c. 3, dicens: *Sed dubitas quomodo de parvis ossibus totus possit*

homo restitui. Revera tu ex modica scintilla ignis ingentem suscitasti flammam. Deus non poterit ex modico cineris fermento totum corpusculi tui redintegrare conspersum? Nec defuerunt philosophi qui crediderint hoc esse possibile. Quod si verum esset, facile juxta hunc dicendi modum omnia dubia supra insinuata solverentur. Mihi tamen hujusmodi responsio probari non potest, quia modus ille vel impossibilis est, vel, eo modo quo est possibilis, ad veram resurrectionem non confert. Quod ita explico, nam ex parva materia intelligi potest fieri corpus magnæ molis suis membris distinctum, æque vel magis densum, quam ex eadem materia prius esset parvum corpus compactum; hoc (inquam) intelligi potest, si talis materia, sub eadem vel sub diversis partibus quantitatis, in pluribus locis, juxta partium ac membrorum multitudinem, constituitur. Hic tamen modus nec connaturalis est, nec veritati resurrectionis accommodatus. Corpora enim resurgentium futura sunt in sua natura integra et perfecta, et quantum ad substantialem compositionem pertinet, modo connaturali constituta. Si autem non fingatur hujusmodi replicatio materiæ in multis partibus et locis, non potest mente concipi quomodo ex parva materia fiat magnum corpus, non per rarefactionem (hoc enim non est ad rem), sed cum debita densitate quæ major est in virili quam in puerili corpore. Quia naturalis constitutio corporis in tanta densitate necessario requirit tantam materiam, sicut et tantam quantitatem. Imo tanta quantitas, necessario postulat tantam materiam. Unde, si pars materiæ auferatur, vel pars quantitatis tollenda est, vel necesse est ut sine subjecto maneat. Quia quantitas veluti adæquate adhæret materiæ, ita ut pars quantitatis parti materiæ respondeat, et neque in una parte materiæ intelligatur esse duplex pars quantitatis, neque una pars quantitatis in duplici materiæ parte. Ergo, sicut ex parva quantitate non potest fieri magna, æque vel magis densa, nulla addita quantitate, ita neque ex parva materia potest fieri magnum corpus substantiale et materiale, nulla facta additione materiæ. Respondetur ergo cum D. Thoma, in 4, d. 44, q. 1, art. 2, q. 4, ad 3, ut puer resurgat in magnitudine perfecta, et in corpore naturali modo constituto, necessarium esse aliquam additionem fieri. Quod non erit contra veritatem et perfectionem resurrectionis, quia vere resurgit idem numero quod cecidit, habebitque totam materiam eandem

quam antea habuit, sed non illam solam, quia non habuerat integram atque perfectam.

8. Ex his facile etiam intelligi potest, an sit de necessitate veræ resurrectionis ut tota materia, quæ fuit in mortuo, restituatur homini suscitato. Dicendum est enim ad veram resurrectionem solum requiri, ut ex priori materia restituatur corpus humanum, constans ex omnibus quæ sunt de veritate humani corporis, ut sunt caro, sanguis, et aliæ partes et humores, quanquam aliquæ partes non sunt simpliciter necessariae, sed ad quamdam integritatem, ne corpus sit mutilum aut imperfectum, ut latissime explicat D. Thomas in 4, dist. 44, q. 1, art. 2. Illa ergo materia, quæ sufficiens fuerit ad huiusmodi corpus componendum, resumetur, et satis erit ad veram resurrectionem. Si qua vero superfuerit, cum illa non sit necessaria corpori humano, nec erit necessaria ad veram resurrectionem; si tamen aliquid defuerit, aliunde suppleri poterit, ut dictum est.

9. *Dubium.* — Duo tamen supersunt dubia circa superius dicta. Primum est, utrum non solum necessarium sit ut materia totius corporis sit eadem, sed etiam ut materia singulorum membrorum respective sit eadem, id est, ut ex eadem parte materiæ, ex qua prius constabat caput, constet postea, et similiter manus, jecur, pes, etc. Nam D. Thomas, in 4, disp. 44, q. 1, art. 1, q. 3, indicat hoc esse de necessitate resurrectionis, præsertim loquendo de materia quæ existebat in partibus diversarum rationum. Quia facta variatione in huiusmodi partibus, fit varietas essentialis. Et hanc sententiam sequuntur ibi aliqui recentiores. At vero D. Augustinus, in Enchirid., c. 89, et lib. 22 de Civit., c. 19, expresse negat hoc esse de necessitate resurrectionis. Quam sententiam secutus est Anselm., in Elucidario, et ad Ephes. 4; et ex Scholasticis, supplementum Gabr., in 4, d. 44, q. 1, art. 2, conclusione 6, quam dicit esse communem Doctorum sententiam, et probari potest ratione contraria illi quam D. Thomas insinuabat. Nam si totum corpus constat ex tota eadem materia, realiter et substantialiter erit idem corpus, etiamsi inter partes sit facta materiæ commutatio, quia huiusmodi varietas non facit substantialem diversitatem, sed situalement tantum vel accidentalem; ergo, ea non obstante, erit simpliciter idem homo qui resurgit; erit ergo vera resurrectio. Et confirmatur, nam de partibus homogeneis D. Thomas

concedit non esse contra veritatem resurrectionis, quod situ transmutentur secundum materiam; ergo idem erit de partibus heterogeneis. Nam, quamvis hæ partes dicantur diversarum rationum, hoc solum est quoad dispositiones et accidentia (nam in substantiali compositione non differunt); ergo, non obstante prædicta transmutatione, erit simpliciter idem homo quoad substantiam, atque adeo et vera resurrectio, quæ intrinsece est mutatio substantialis.

10. *Responsio: Identitas in materia singulorum membrorum quomodo sit de necessitate resurrectionis.* — Et hæc posterior sententia verior mihi videtur, si in rigore loquamur de his quæ necessaria sunt ad veram et absolutam resurrectionem. Si autem loquamur de majori perfectione resurrectionis, et prout illam futuram speramus, hoc modo probabilius est servandam esse identitatem materiæ, non solum in toto, sed etiam in partibus, quoad fieri commode possit. Hoc enim divinæ potentiae facile est, habetque majorem quamdam congruitatem, et pertinere interdum potest ad perfectam remunerationem et vindictam, ut nimirum in eadem parte quæ fuit organum virtutis aut vitii, præmium vel pœna recipiatur. Sicut enim Sancti probant resurrectionem, quia æquum est ut corpus, quod fuit instrumentum animæ ad opera justitiæ, sit particeps beatitudinis ejus, ita probari potest congruum esse ut pars, nimirum oculus, per quem Sanctus lacrymas compunctionis effudit, resurgat etiam oculus, per quem Sanctus Christi visione fruatur, juxta illud Job 16: *Quem oculi mei conspexerunt*, et sic de cæteris. Quæ ratio et congruentia major est inter partes heterogeneas, quæ sunt instrumenta operationis, earumque ordo et situs intentus a natura est, quæque aliquo modo formaliter distinguuntur, quam in partibus homogeneis, quæ omnino sunt ejusdem rationis, et earum situs et ordo quodammodo accidentaliter est; et ita D. Thomas supra interpretatur suam et Augustini sententiam.

11. *Secundum dubium.* — *Unio animæ et corporis eadem in specie cum priori, necessaria ad resurrectionem.* — Alterum dubium est, an de necessitate resurrectionis sit eadem unio animæ et corporis, quæ antea erat. Ubi non est sermo de unitate specifica. Nam hæc sine dubio est necessaria, quia in resurrectione necesse est ut anima informet corpus modo et causalitate formali connaturali ipsi animæ, et e contrario, ut materia suscipiat animam, compe-

natque hominem, concurrente etiam modo connaturali in genere causæ materialis. Hæc ergo causalitas necessario est futura ejusdem rationis et speciei; ergo et unio, quæ est ipsamet causalitas, seu quasi via in suo genere ad effectum istarum causarum componendum. Quin potius fortasse non est possibilis unio inter materiam et animam, alterius speciei; si tamen talis sit unio, ut ex ea homo resultet. Nam sicut homo est unius speciei, ita et unio, et informatio per quam componitur, est unius tantum rationis. De unitate vero numerica potest esse nonnulla ratio dubitandi. Hinc enim videtur non solum non esse necessarium, verum nec possibile ut idem modus unionis restituatur, quia non habet entitatem propriam, sed solum est modificatio entitatis, et non habet unitatem numericam ab ipsa entitate quam modificat, cum in eadem entitate possint modi numero differentes successive fieri; ergo individuatur hic modus ex eo quod hic et nunc fit in tali re; ergo, hoc ipso quod fit diverso tempore et diversa actione quam prior modus, necessario erit numero diversus. Et confirmatur, nam propter hanc solam causam res successivæ, quæ semel transeunt, non possunt eadem numero restitui, quia sunt modi quidam qui per sese individuantur, ex eo quod hic et nunc fiant. Quocirca, si ille modus unionis idem numero restitui potest, etiam eadem numero sessio poterit restitui; ergo et eadem circulatio, et quælibet alia res successiva. Hoc autem absurdum est; alias sequeretur etiam ex natura rei semper redire eundem numero modum, quodcumque in eadem re, et in ordine ad idem, iterum atque iterum redit. Ut, verbi gratia, si postquam surrexi, iterum sedeo in eodem loco, et cum eodem omnino situ, eadem omnino numero sessio fiet quæ ante præcesserat; et idem est de figura, motu, et similibus. Quia in his nulla est ratio distinctionis, nisi temporis diversitas; ergo vel hæc nunquam satis est ad numericam diversitatem, et ita redibit semper idem numero; vel si aliquando sufficit, semper illam efficiet, etiam in ordine ad divinam potentiam. In contrarium autem est, quia de essentia hominis non tantum sunt materia et anima, sed etiam unio earum inter se; ergo de ratione huius hominis, non tantum est hæc materia et hæc anima, sed hæc etiam unio; ergo, ut verum sit reparari hunc hominem absolute, necessarium est etiam hanc unionem materiæ et formæ restitui. Respondent aliqui, illam unionem

esse accidens, et ideo non esse de necessitate ejusdem hominis. Ita Viguerius, in Institutionibus, c. 21, § 2, versiculo 4. Sed hoc est falsum, nam illa unio non est accidens, sed modus substantialis, cum ad compositionem substantiæ intrinsece pertineat.

12. *Unio materiæ et formæ eadem numero cum priori non est de necessitate resurrectionis.* — *Reproductio earundem numero rerum permanentium possibilis Deo.* — *Unio inter materiam et formam eadem cum priori recuperatur in resurrectione.* — In hac re dicendum videtur, non esse simpliciter ad veram resurrectionem necessarium, ut idem modus unionis materiæ et formæ restituatur. Ita docet D. Thomas, in 4, dist. 44, q. 1, art. 1, ad 2. Quia principia, quæ simpliciter constituunt hunc hominem, sunt materia et forma; unio autem est conditio et quasi via, et causalitas in genere causæ materialis et formalis ad hunc effectum constituendum, et ideo effectus seu homo erit simpliciter idem numero, si ex eisdem principiis constet, etiamsi unio sit numero diversa. Sicut si Christus nunc humanitatem dimitteret, et iterum illam assumeret per aliam unionem numero distinctam, nihilominus persona composita eadem numero esset quæ antea erat. Addo vero non esse impossibile Deo eandem unionem numero reparare. Potuisset enim ille hanc unionem nunc facere, si antea non fuisset; quod autem prius fuerit, cum jam non sit, non abstulit Deo potentiam ad illam faciendam. Item Deus potuisset conservare illam unionem usque ad hoc tempus; ergo eadem ratione poterit in priori et posteriori tempore illam efficere, non conservando eam in tempore medio; nulla est enim major repugnancia, cum conservare sit revera efficere. Tandem Deus non pendet in sua actione a circumstantiis, nec determinatur ab illis ad agendum hoc potius quam illud, sed a sua voluntate. Et hæc rationes (ut verum fatear) procedunt de omnibus rebus et modis præsertim permanentibus (ut nunc abstraham a disputatione de successivis). Neque inde tamen fit naturaliter semper eundem numero modum redire, quodcumque redit omnino similis in specie. Hi enim modi, sicut et res aliæ permanentes, non distinguuntur numero ex circumstantiis extrinsecis, quia hic et nunc fiunt (sunt enim hæc valde extrinsecæ); sed distinguuntur seipsis. Nam, eo modo quo habent esse, per illud distinguuntur, sicut et constituuntur. Tamen, quamvis res hæc non

distinguantur numero per illas circumstantias, sed agentia naturalia determinantur ad agendum hoc individuam potius quam illud a subjecto et circumstantiis, et idcirco successu temporis efficiunt formas et modos numero diversos in subjecto. At Deus non pendet nec determinatur a subjecto et circumstantiis, ideoque potest et efficere unionem numero diversam, et eandem reparare pro sua voluntate. Ex quo tandem probabilius existimo, de facto reparari in resurrectione eandem numero unionem quæ antea fuerat inter materiam et formam. Quia, licet hoc non sit simpliciter necessarium ad unitatem ejusdem hominis, tamen aliquid confert ad perfectiorem unitatem. Cum ergo tam facile possit Deus eandem numero restituere, sicut novam efficere, verisimilius est eandem restituere.

SECTIO III.

Utrum ad resurrectionem eadem requirantur accidentia idemque sexus.

1. *Identitas accidentium specifica ad resurrectionem necessaria.*—Circa priorem partem, loqui possumus (sicut in aliis diximus) vel de identitate specifica, vel de numerica. Et videtur sane neutram unitatem requiri. Quia, cum resurrectio dicat mutationem substantialem (ut diximus), si restituatur eadem numero substantia, erit vera resurrectio, etiamsi nulla accidentia restituantur, neque eadem, neque similia. Et ita videtur de resurrectione sensisse Eutyches, qui dixit resurrectura quidem corpora, non tamen palpabilia, sed aere subtiliora. Qui error solet etiam tribui Origeni, qui videtur negasse futura esse corpora organica, sed rotunda, ut videre licet in Prateolo, verb. *Origenista*, et ver. *Euty-chiani*; Castr., verb. *Resurrectio*, ser. 2 et 13; et videri etiam potest Sixtus Senen., l. 5 Bibli., annot. 143, qui eum vindicat ab hac nota. Dicendum itaque imprimis, necessaria esse aliqua accidentia saltem similia in specie. Quod existimo certum, quia de fide certum est, ad veritatem resurrectionis pertinere ut resurgat corpus heterogeneum habens ossa, carnem et nervos, et cæteras partes apte dispositas, ut per animam rationalem vivificentur; sed hæc dispositio fieri nequit sine aliquibus accidentibus ac temperamento connaturali corpori humano; hæc ergo accidentia necessaria sunt, saltem specie similia. Consequentia cum minori evidens est. Major vero constat ex Scripturis supra citatis, in

quibus ossium et carnis resurrectio promittitur. Unde Christus aiebat: *Palpate, et videte quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut me videtis habere.* Hoc ergo exemplo capituli nostri (ut inquit Concilium Toletanum XI in confess. fidei) *confitemur veram fieri resurrectionem carnis omnium mortuorum, neque in aerea, vel qualibet alia carne (ut quidam delirant) resurrecturos nos credimus; sed in ista qua vivimus, movemur et sumus.* Ex quo testimonio evidenter colligitur, ad veritatem resurrectionis non tantum requiri eandem materiam primam. Hanc enim fortasse non negassent, saltem secundum identitatem specificam, Eutyches, Origenes, et alii, qui dicebant corpora resurgentium futura aerea vel rotunda. Nam hæc corpora ejusdem materiæ essent cum terrestri; differrent autem in temperamento et dispositione. Ergo illi fuerunt hæretici non negando identitatem materiæ, sed veritatem temperamenti corporis humani et partium ejus, quod temperamentum in accidentibus consistit. Ratio vero est, quia, licet resurrectio essentialiter sit mutatio substantialis, tamen substantia, quæ per illam fit, non potest naturaliter consistere absque hujusmodi accidentibus; et ideo, quamvis hæc accidentia per se primo non requirantur tanquam de essentia ipsius resurrectionis, vel primarii termini ejus, requiruntur tamen per se secundo, ut dispositiones et proprietates necessariae ad eam unionem, quæ per resurrectionem fit, vel eam consequentes. Unde intelligitur non solum esse necessaria hæc accidentia similia in specie, sed etiam in illo gradu et temperamento quod possit esse connaturale corpori humano, tum in specie, tum in individuo. Quia ratio facta æque de his omnibus procedit; de aliis autem accidentibus non est eadem ratio. Et propter hanc causam non dixi esse necessaria omnia accidentia, sed aliqua. Nam si qua erant in homine prius vivente adventitia, nihil ad perfectionem conducentia, neque ad naturalem rei statum, hæc non est necesse redire, quia neque pertinent ad identitatem simpliciter hominis, neque ex illa sequuntur. Et similiter fieri potest, salva veritate resurrectionis, ut homo resurgens habeat multa accidentia quæ prius non habuerat, nec in individuo, nec in specie. Quia hoc non repugnat cum vera ejusdem hominis unitate, neque est contra naturalem perfectionem ejus, sed spectare potest ad altiorem ejus perfectionem et statum. Et hoc modo, salva veritate resur-

rectionis, potest corpus animale resurgere spiritalitate, et quod erat mortale, resurgere immortalitate, ut Apostolus dixit, 1 ad Cor. 15, et in sequentibus latius declarabimus.

2. *Restitutio eorumdem numero accidentium cum prioribus num sit ad resurrectionem necessaria.*—Secundo de unitate numerica dicendum est, quædam esse accidentia quæ post mortem hominis et dissolutionem compositi semper manent in altera ex partibus separatis, ut intellectus et voluntas in anima, et quantitas in materia prima, juxta probabilior sententiam, ut ad hoc etiam propositum docuit D. Thomas, in 4, dist. 44, quæst. 1, art. 1, q. 1, ad 3. Et hæc accidentia necesse est ut eadem numero redeant. Quia necessario consequuntur eadem principia substantialia, quorum unio per resurrectionem fit. Alia vero accidentia, quæ per se pendent a toto composito, et illo dissoluto, vel statim pereunt, ut sensus, vel paulatim corrumpuntur, ut calor et aliæ qualitates; et de his, si in rigore loquamur, dicendum est non esse simpliciter necessaria ad veram resurrectionem. Ita D. Thomas, loco citato, ad 4. Et patet, quia quamvis illa variantur, potest eadem substantia consistere modo connaturali. Declaratur exemplo, nam quando Christus, verbi gratia, illuminavit cæcum, non est necesse ut eundem omnino numero visum illi restituerit, quam antea habuerat, aut quem habiturus esset, si a principio generationis non impediretur. Quæ est enim hujus rei necessitas? Sicut enim ignis quocumque calore, etiam si numero distinctus sit, erit contentus, et connaturali modo existet, ita, si homo recipiat visum suæ naturæ accommodatum, satis illi erit, tametsi idem numero non sit; idem ergo dici poterit in resurrectione. Et de facto ita esse futurum sentiunt D. Thomas, Scotus et Durandus, Sotus et alii, in 4, dist. 44; et idem D. Thomas, 4 contra Gent., c. 81, ad 2 objectionem. Sed, licet hoc probabile sit, verisimilius tamen est in resurrectione hominum, quæ erit perfectissima, restitutum iri eadem numero accidentia, præsertim illa quæ sunt aliquo modo intrinseca naturæ, ut facultates sensuum, et similes. Quod indicatur verbis illis Job: *Quem oculi mei conspexerunt.* Et congruentia adjungi potest, quia hoc est Deo æque facile, et pertinet ad quamdam rationem justitiæ, ut iidem sensus, qui fuerunt organa merendi, sint etiam præmii participes. Et hanc opinionem elegit Palacius, in 4, dist. 43, disp. 2, in fine.

3. Ex his oritur ratio dubitandi circa posteriorem partem quæstionis de identitate sexus, ejusque resolutionem. Sexus enim non pertinet ad substantialem identitatem ejusdem compositi. Nam si constet ex eadem materia et anima, erit idem compositum, quamvis sexus varietur. Neque etiam pertinet ad ea quæ intrinsece consequuntur substantialem hominis compositionem; sed videtur esse quoddam accidens valde extrinsecum, consistens tantum in figura quadam, et situ aliquarum partium corporis humani; ergo, licet varietur vel omnino tollatur, non tolletur veritas resurrectionis. Et confirmatur, nam ita fiet in hominum resurrectione, quæ tamen perfectissima erit. Assumptum patet ex Basil., Psal. 114, et Hieronymo, ad Ephes. 5, ubi sic inquit: *Foveamus, et viri uxores, et animæ nostra corpora, ut et uxores in viros, et corpora redigantur in animas, et nequaquam sit sexuum ulla diversitas. Sed quomodo apud Angelos non est vir et mulier, ita et nos, qui similes Angelis futuri sumus, jam esse incipiamus quod nobis in cælestibus repromissum est.* Similia habet Athanas., ser. 3 cont. Arian., non longe a fine.

4. *In generali resurrectione futura sexuum distinctio.*—Dicendum vero est imprimis, in futura generali resurrectione hominum servandam esse sexuum diversitatem, ita ut in eo unusquisque resurgat in quo conceptus fuit. Hoc certum est, ut constat ex doctrina omnium Scholasticorum, in 4, dist. 44; neque aliquis Catholicus id vertit in dubium, sed solum illi hæretici qui humanum corpus organicum negarunt futurum esse in hominibus resurgentibus. Sancti vero Patres, sicut credunt illa corpora futura esse suis organis distincta et composita, ita distinctionem sexuum in eis futuram agnoscunt. Ut diserte tradunt Tertullianus, lib. de Resurrect. carnis, c. 60 et sequent.; Hieronymus, ep. 61, supra cit., ad Pammach., de Erroribus Joannis Jerosol., et in Ep. 27 ad Eustoch., non longe a fine; et August., 22 de Civit., c. 17, ubi refert quosdam dixisse, resurrecturos omnes in sexu virili (quem errorem aliqui tribuunt Armenis), propterea quod Paulus, ad Ephes. 4, dixit: *Donec occurramus omnes in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi.* Quorum sententiam ipse rejicit. Primo, quia distinctio sexuum non ad vitium, sed ad naturam pertinet. Et quamvis ad veterem usum futura non sit, potest tamen deservire ad decorem, et ut laudetur Dei sa-